

Acte de proclamació i lliurament del
IX Memorial Pere Tena de Pastoral Litúrgica
atorgat pel Centre de Pastoral Litúrgica de Barcelona a
la tercera edició catalana del Missal Romà
i a l'edició catalana de la Litúrgia de les Hores
(8 de febrer de 2023)

Treball i procés de realització del Missal Romà
i la Litúrgia de les Hores

Dues precisions: el Missal i la Litúrgia de les Hores han estat processos diferents. Ambdós han estat llargs i laboriosos.

Tasca encomanada a la Comissió Interdiocesana de Litúrgia

L'encàrrec sorgeix de la necessitat de reeditar els llibres litúrgics, ja esgotades les existències, i de les adaptacions, canvis, ampliacions i correccions que el pas del temps i l'evolució dels llibres litúrgics exigien.

Els bisbes de la Tarraconense encomanen aquests treballs a la Comissió Interdiocesana de Litúrgia (CIL), que nasqué precisament per la necessitat d'editar els llibres litúrgics llatins en la llengua pròpia del poble de Catalunya: el català. La CIL agrupa els Delegats diocesans de Litúrgia de les 10 diòcesis de Catalunya.

En aquell, ara ja llunyà, postconcili es va crear primer la Comissió interdiocesana per a la versió dels textos litúrgics al català, coneguda com a Comissió de versions. Van fer la feina més que meritòria de preparar tots els textos litúrgics en català. El primer fruit notable fou l'*Ordre de la Missa* (1969), editat per l'Editorial Balmes i Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Seguien després els leccionaris, els rituals i, sobretot, la primera edició del Missal Romà en català (1975). L'edició llatina havia vist la llum l'any 1970 (amb una immediata *editio emmendata* el 1971).

Paral·lelament, l'any 1970, el Centre de Pastoral Litúrgica (CPL) va publicar una primera edició de la part principal de la Litúrgia de les Hores amb els textos més comuns de Laudes, Vespres i Completes. L'any 1977, l'editorial Regina va publicar la primera edició en català dels quatre volums complets de la Litúrgia de les Hores, seguint l'edició llatina que s'havia publicat per primer cop l'any 1971.

Són precisament aquests llibres litúrgics, fruits de la reforma del Concili Vaticà II, els que s'han hagut de revisar a fons i posar al dia en aquests darrers anys.

Agraint el treball fet pels membres que formaren part de les Comissions successives, ara ja Comissió Interdiocesana de Litúrgia amb dues seccions, litúrgia i música, i seguint els mateixos criteris, va emprendre la revisió, primer dels quatre volums de la Litúrgia de les Hores i posteriorment reprendre la del

Missal Romà llatí, que havia tingut dues edicions renovades: la *editio tertia* (2002) i la *editio tertia emmendata* (2008).

Treballs realitzats

En primer lloc, la revisió de tots els textos. També, la inclusió de tots els sants i beats que, en aquests darrers anys, han enriquit el *Calendari General Romà*. I les millores que ha calgut introduir per acomodar-les a les esmentades noves edicions típiques llatines.

La Litúrgia de les Hores, tot i haver-se començat a treballar quan feia anys que s'havia iniciat el treball de revisió del Missal Romà, va passar al davant per tal de proveir el mercat dels llibres que ja s'havien esgotat. El treball de revisió va permetre també incloure les traduccions catalanes dels himnes de la Litúrgia de les Hores, cosa que havia estat demanada insistentment pels membres més joves del clergat. Per fer-ho possible, es va recórrer a les traduccions ja publicades prèviament pel mateix CPL, per diversos autors, entre les quals sobresurten les del Dr. **Josep M. Llovera** i, sobretot, les versions de Mn. **Manuel Tort** i Mn. **Josep M. Bellpuig**. Acabada la revisió i aprovada la versió definitiva per la Conferència Episcopal Tarraconense, es va sotmetre a la *recognitio* preceptiva de la Santa Seu, que la va concedir després de llargues sessions de revisió a la seu mateixa de la Congregació del Culte Diví. Finalment, el CPL va poder publicar els quatre volums de la nova edició de la Litúrgia de les Hores, que va ser aprovada el dia 27 d'abril de 2016. Un mesos després, el mateix CPL va posar a l'abast dels fidels de parla catalana la Litúrgia de les Hores en una aplicació per a mòbils i tauletes.

Un altre *iter* molt més llarg ha seguit la revisió del Missal Romà. Les comissions de treball per dur-la a terme van començar la tasca gairebé el mateix dia de la publicació de l'*editio tertia* llatina del Missal Romà, l'any 2002. De tal manera que el 2005 ja va sortir a la llum l' *Apèndix a la segona edició (1990) del Missal Romà*, que segons consta en la portada del mateix conté la versió de textos nous corresponents a la tercera edició típica del *Missale Romanum* (2002). Un laboriós treball de revisió es va dur a terme per part d'un grup de treball, formada per membres de la CIL. Primer sota la direcció del que n'era el president, el bisbe **Pere Tena** i després pel qui encara ho és actualment, l'arquebisbe **Joan-Enric Vives**. Fruit d'aquests treballs de revisió es va imprimir el volum: *Missal Romà (segons la tercera edició típica). Exemplar de treball*, que ha estat a la base d'aquesta comesa. És de justícia esmentar aquí el qui en aquell moment era el secretari de la CIL i que va dedicar-hi moltes hores de treball eficaç i silenciosos, Mn. **Lluís Prat**, delegat de litúrgia de la diòcesi de Solsona. També caldria esmentar molts altres noms, especialment els de tots i cada un dels delegats de litúrgia de les diòcesis catalanes i altres membres que llavors també formaven part de la CIL. Permeteu-me que citi especialment a Mn. **Josep Urdeix** (A.C.S.).

Passat aquest primer moment, i després d'una llarga pausa, imposada per la revisió de la Litúrgia de les Hores, es va reprendre els treballs que ara ha

arribat a bon terme. Un cop recollides les diverses opinions, es van incorporar les esmenes i la mateixa CIL va revisar tot el treball, que finalment fou presentat a la Conferència Episcopal Tarraconense, el juliol del 2018. Un cop aprovat pels bisbes catalans, va ser tramès a la Conferència Episcopal Espanyola que hi va donar el vistiplau. I finalment, el març de 2020, el Missal Romà en català fou presentat a la Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments que amb un decret del 22 de febrer de 2022 va donar-hi la *confirmatio*, fet que va donar pas a l'edició que ha vist la llum gràcies a l'Editorial Balmes i Publicacions de l'Abadia de Montserrat. El nou Missal va començar a fer-se servir el passat 27 de novembre, primer diumenge d'Advent.

Mn. **Joan Baburés**, delegat de litúrgia del bisbat de Girona
i coordinador de la Comissió Interdiocesana de Litúrgia
de la Conferència Episcopal Tarraconense